

Σας επισυνάπτω τις παρακάτω οδηγίες που μπορείτε να εφαρμόζετε κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Ενισχύουμε την ικανότητα αφήγησης

- Χρησιμοποιήστε φωτογραφίες ή ενθύμια από επισκέψεις ή ταξίδια για τη διήγηση γεγονότων.
- Διαβάστε σε έναν ήρεμο και χαλαρωτικό χώρο μία μικρή ιστορία ή/και περιγράψτε εικόνες. Βοηθήστε το παιδί να κατανοήσει τις έννοιες «αρχή, μέση και τέλος.» Αρχικά χρησιμοποιήστε τις εικόνες του βιβλίου ως βοήθημα για τη διήγηση και αργότερα διηγούμαστε την ιστορία χωρίς τις εικόνες ή κάνουμε ερωτήσεις σχετικές με την ιστορία Βοηθήστε να οργανώσει τη σκέψη του, υποβάλλοντάς του διαβαθμισμένες ερωτήσεις π.χ. ποιος, πού, πότε, γιατί, κ.τ.λ.. Επίσης, η δραματοποίηση της ιστορίας βοηθά στην καλύτερη κατανόηση της. Μπορείτε να αναπτύξετε μία συζήτηση πάνω στο θέμα. Για να διατηρήσετε το ενδιαφέρον του παιδιού σας αφήστε το να διαλέξει αυτό την ιστορία/ εικόνα.
- Αν είναι δυνατό, να παρακολουθείτε μαζί με το παιδί σας τηλεόραση και να σχολιάζετε μαζί. Για παράδειγμα, ρωτήστε: «Ποια είναι η γνώμη σου για τη συμπεριφορά του Χ. στην ταινία;».

Εμπλουτίζουμε το λεξιλόγιο

- Μάθετε στο παιδί ένα σύνολο λέξεων που συνδέονται σημασιολογικά και όχι μεμονωμένες λέξεις. Για παράδειγμα μπορείτε να του μάθετε λέξεις που συνδέονται με το υποδομάτιο, ονόματα τροφίμων, πράγματα που μπορεί να υπάρχουν σε ένα ψυγείο κ.τ.λ.
- Συσχετίστε νέες λέξεις με λέξεις που ήδη ξέρει το παιδί. Για παράδειγμα αν το παιδί ξέρει τις λέξεις μήλο και φρούτα, μπορείτε να του μάθετε τη λέξη ακτινίδιο και να του εξηγήσετε ότι και αυτό είναι φρούτο.
- Μάθετε στο παιδί μια νέα λέξη και ενθαρρύνετέ το να δώσει ένα δικό του παράδειγμα. Λόγου χάρη, μάθετε στο παιδί τη λέξη "τυχερός" και δώστε ένα δικό σας παράδειγμα, όπως: «Νιώθω πολύ τυχερή που βρήκα το πορτοφόλι μου! Εσύ γιατί νιώθεις τυχερός/ή;»
- Περιγράψουμε ένα αντικείμενο και καλείται να το βρει. Για παράδειγμα, λέτε: «Είναι φρούτο είναι κόκκινο, έχει κουκούτσια, το δαγκώνουμε. Τι είναι;»

- Ζητάμε να μας πει τα επιμέρους στοιχεία ενός αντικειμένου. Για παράδειγμα, να πει ότι η καρέκλα έχει πλάτη, έχει 4 ξύλινα πόδια, βίδες κ.τ.λ. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να γίνει με πραγματικά αντικείμενα, με εικόνες, ή και μέσω της ζωγραφικής.
- Εκμεταλλευτείτε τα ενδιαφέροντα του παιδιού και παίζοντας στοχεύστε στην αναγνώριση και ονομασία νέων αντικειμένων. Εάν του αρέσουν τα παιχνίδια με σχήματα, για παράδειγμα, θα μπορούσατε να παίζετε μαζί, ονοματίζοντας κάθε σχήμα.
- Κόψτε και κολλήστε (κολλάζ) με εικόνες αντικειμένων, τα οποία μαθαίνει αυτό το διάστημα να αναγνωρίζει και να ονομάζει.

Ενισχύουμε την σκέψη του

- Καθώς συζητούμε με τα παιδιά, τα βοηθούμε να μεταφερθούν σ' ένα πιο ψηλό γλωσσικό επίπεδο ζητώντας τους να λύσουν προβλήματα πχ. «Δεν έχουμε άλλες κόλλες για ζωγραφική. Τι μπορούμε να κάνουμε τώρα;» και να μαντέψουν το επόμενο πιθανό γεγονός πχ. «Τι νομίζεις ότι θα γίνει μετά;» ή «Τι θα γίνει εάν...».
- Κατά την περιγραφή εικόνων ή όταν βρίσκεται ευκαιρία μέσα στην ημέρα κάνετε ερωτήσεις όπως: «Τι σου άρεσε περισσότερο;» «Τι θα έκανες στη θέση του αγοριού;» «Γιατί νομίζεις ότι ...».
- Συζητούμε και σχολιάζουμε τα πράγματα που γίνονται γύρω μας. Πάντα δίνουμε εξηγήσεις και αναλύουμε τους λόγους που συμβαίνουν πράγματα πχ. «Πλένουμε τα χέρια μας για να φύγουν τα μικρόβια».

Ζητάμε τη «βοήθειά» του

Ανάλογα με τις δυνατότητες του μπορείτε να αφήνετε το παιδί να σας βοηθήσει, προσπαθώντας να επιδράτε λεκτικά επάνω του κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας. Για παράδειγμα, μπορείτε να ζητήσετε από το παιδί να βάλει το πιάτο του στο τραπέζι και να σας βοηθήσει στο σερβίρισμα, να σας βοηθήσει στο άπλωμα των ρούχων κ.τλ..

Μιλάμε με κατάλληλο τρόπο

- Σε παιδιά που έχουν δυσκολία τόσο στην έκφραση όσο και στην κατανόηση του προφορικού λόγου, προσπαθήστε να μιλάτε απλά, με σύντομες φράσεις. Αποφύγετε τις σύνθετες και αόριστες

- εκφράσεις. Η κάθε σας φράση να έχει τη μορφή απλής οδηγίας («Δώσε την μπάλα», «πάρε το κουτάλι», «βάλε στο τραπέζι», «κάτσε στην καρέκλα»). Σταδιακά εντάξτε περισσότερους όρους (π.χ. πάρε/δώσε μπάλα) ή ακόμα και περισσότερες εντολές.
- Όταν ολοκληρώσετε την φράση σας δώστε λίγο χρόνο στο παιδί σας να απαντήσει. Κάποιες φορές τα παιδιά χρειάζονται λίγο χρόνο για να καταφέρουν να αποδώσουν λεκτικά αυτό που σκέφτονται. Μην βιαστείτε, λοιπόν, να μιλήσετε εσείς για αυτά.
- Μην δίνετε περισσότερες από 3 οδηγίες μαζί, γιατί είναι πιθανό να μην μπορέσει να ανταποκριθεί. Καλό θα είναι οι οδηγίες να δίνονται μία-μία.
- Να είστε θετικοί. Να μη λέτε απλώς στο παιδί σας τι να μην κάνει, αλλά να του λέτε και τι να κάνει. Για παράδειγμα, αντί να του πείτε «Μην πετάς όλα τα βιβλία στο πάτωμα», πείτε «Βάλε τα βιβλία σου στη βιβλιοθήκη».
- Διορθώστε τα λάθη που κάνει το παιδί με προσοχή. Είναι βασικό να μην επιπλήττετε το παιδί όταν κάνει κάποιο λάθος, αλλά να επιδοκιμάζετε την προσπάθειά του, επαναλαμβάνοντας όμως με το σωστό τρόπο τη φράση που ήθελε να πει το παιδί. Για παράδειγμα: Παιδί: «Δεν του δώνει τη μπάλα!» Ενήλικας: «Σωστά, δεν του δίνει τη μπάλα!»
- Ονομάστε κάθε απλή ενέργεια που κάνετε εσείς ή το παιδί (πλένω χέρια, πλένω δόντια, βάζω παπούτσια κ.τ.λ.).

Δημιουργούμε ρουτίνες

Η ρουτίνα δίνει μια αίσθηση ασφάλειας στο παιδί, καθώς του επιτρέπει να χαλαρώσει και να προετοιμαστεί για αυτό που έρχεται. Ρουτίνες μπορούν να υιοθετηθούν για τον ύπνο του παιδιού (π.χ. βουρτσίζω δόντια, βάζω πιτζάμες, λέμε καληνύχτα), την αλλαγή των ρούχων, το φαγητό, την τουαλέτα, κλπ. Αντιμετωπίζοντας την καθημερινότητα με τον ίδιο τρόπο, με την ίδια σειρά, το παιδί γνωρίζει τι επίκειται και είναι λιγότερο πιθανό να αντιδράσει αρνητικά ή να αγχωθεί. Προσπαθήστε να μην αποκλίνετε από το καθιερωμένο πρόγραμμα αλλά αν χρειαστεί να γίνει κάποια αλλαγή, προετοιμάστε το παιδί ώστε να γνωρίζει τι πρόκειται να συμβεί. Οι χώροι του σπιτιού πρέπει να είναι ξεκάθαρα οριοθετημένοι, ώστε το παιδί να μπορεί να συνδέσει τον κάθε έναν από αυτούς με συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Επιβραβεύουμε τη σωστή συμπεριφορά

Επαινέστε το παιδί όταν έχει κατακτήσει μία νέα δεξιότητα αλλά και όταν συμπεριφέρεται κατάλληλα. Ανάλογα με το δυναμικό του παιδιού μπορείτε να χρησιμοποιήσετε διάφορους τρόπους ενίσχυσης που ποικίλουν από τροφικούς ενισχυτές και παιχνίδια, μέχρι κοινωνική ενίσχυση κ.α.

Για οποιαδήποτε απορία ή καθοδήγηση μπορείτε να επικοινωνήσετε με το προσωπικό μου e-mail το οποίο θα σας αποσταλεί σύντομα.